

પર્જન્ય

ધરાથી ગગન સુધી ખેતી અંગે નો આસપાસ

સંપાદન : નવીન મેકવાન
macwan4@gmail.com

સળગતી સમસ્યા

ખેડૂતોને પાક લોન સહાય માટે રૂા.૨૦૩૩૯ કરોડની જોગવાઈ

કેન્દ્રિય કેબિનેટે ખેડૂતોને પાક લોન ઉપર ત્રણ ટકા વ્યાજમાં સહાયની જાહેરાત કરી છે. એટલે કે બેન્કો તો ખેડૂતોને સાત ટકાના દરથી જ લોન આપશે. પરંતુ બેંકો ઈન્ટરેસ્ટ સબવેન્ચન યોજના હેઠળ ખેડૂતને રૂા. ત્રણ લાખ સુધીની લોન આપશે અને આ લોન પર સરકાર ત્રણ ટકા વ્યાજમાં રાહત આપશે. જેથી ખેડૂતે ચાર ટકા વ્યાજ ભરવાનું રહેશે.

કેન્દ્ર સરકારે ખેડૂતોને આ વ્યાજમાં રાહત માટેની યોજના ૨૦૦૯-૦૭ માં શરૂ કરી હતી. જેને ૨૦૧૭-૧૮ના વર્ષમાં પણ આગળ ચાલુ રાખવાનો કેન્દ્રિય કેબિનેટે નિર્ણય લીધો છે.

આ યોજના છ માસ માટેની ટૂંકાગાળાની પાક ઈલન યોજના છે. વિવિધ બેન્કો અને સહકારી બેંકોને સરકાર ખેડૂતને અપાયેલી ટૂંકાગાળાની લોન ઉપર ત્રણ ટકા વ્યાજ ચૂકવે છે. આથી ખેડૂતને ચાર ટકાના દરથી

લોન મળી રહે છે. કેન્દ્ર સરકારે જે તે રાજ્ય સરકારનો બોજો વટાવવા રાહત આપવા રૂા.૨૦૩૩૯ કરોડની જોગવાઈ કરી છે. તે ઉપરાંત વાવણી પછી પોતાના ઉત્પાદનના સંગ્રહ માટે નવ ટકા વ્યાજ પર વિરાજ મેળવતા નાના અને સીમાંત ખેડૂતોને રાહત આપવા કેન્દ્ર સરકારે વ્યાજમાં બે ટકા સહાયતા આપી છે. એટલે કે છ મહિના સુધીની લોન માટે વ્યાજનો દર ૭ ટકા છે.

વધુમાં કેન્દ્ર સરકારે કુદરતી આફત દ્વારા અસરગ્રસ્ત રાહત પ્રદાન કરવા બે ટકાની વ્યાજ સહાય પુનર્ગઠિત રકમ પર પ્રથમ વર્ષ માટે આપવાની જોગવાઈ કરી છે.

સૂત્રોના જણાવ્યા અનુસાર ખેડૂતો સમયસર ટૂંકાગાળાની પાક લોનની પુનઃ ચૂકવણી નહી કરે તો તેમને ઈન્ટરેસ્ટ સબવેન્ચન અંતર્ગત ૨-ટકાની માફી મળશે. ખેતીમાં ઉચી ઉત્પાદકતા

અને વધુ ઉત્પાદન મેળવતા ખેડૂતોને વિરાજ જરૂરી છે. આથી ટૂંકાગાળાની પાક લોન ઉપર ખેડૂતોને વ્યાજમાં માફી સ્વરૂપે ઉપની થયેલી વિવિધ જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરવા રૂા.૨૦૩૩૯ કરોડની રકમની મંજૂર કરી છે. વળી તેમાંથી દેશમાં ખેડૂતોને આંતરિક ચીજવસ્તુઓની મહત્વપૂર્ણ જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરવા વાવણી પછીના સંગ્રહ માટે લોન પણ આપવામાં આવશે. બેંકો મારફતે મળતા વિરાજ સામે શાહુકારોના વિરાજમાંથી મુક્તિ આપવામાં મદદરૂપ થશે, જેમાં તેમને વ્યાજના અતિ ઉચા દર ચૂકવવાની ફરજ પડે છે.

પ્રધાનમંત્રી ફસલ બીમા યોજના હેઠળ પાક વીમો પાક લોન સાથે સંલગ્ન હોવાથી ખેડૂતોને પાક લોનની સુલભતા દ્વારા સરકારનજ ખેડૂતલક્ષી પહેલોમાંથી લાભ મળશે.

ખેડૂતોને તેમના ઉત્પાદનો માટે લાભદાયક કિંમતો સુનિશ્ચિત કરવા ઈલેક્ટ્રોનિક

એચીકલ્ચર માર્કેટ (ઈ-એનએએમ) એપ્રિલ-૨૦૧૬માં સરકારે શરૂ કરી હતી, જેનો ઉદ્દેશ એપીએમસીને ઈલેક્ટ્રોનિક પ્લેટફોર્મ પર સંકલિત કરવાનો અને સ્પર્ધાત્મક રીતે કિંમતમાં સુધારો કરવા સહમ બનાવવાનો હતો, જેથી ખેડૂતોને લાભ થાય. ખેડૂતોને ઓનલાઈન વેપાર હાથ ધરવાની સલાહ આપવામાં આવી છે. ખેડૂતો માન્યતા પ્રાપ્ત વેરહાઉસમાં તેમના ઉત્પાદનોનો સંગ્રહ કરીને વાવણી પછીની લોનનો લાભ લે એ જરૂરી છે. લોન કિસાન ક્રેડિટ કાર્ડ ધરાવતા નાના અને સીમાંત ખેડૂતોને છ મહિનાના ગાળા માટે આ પ્રકારના સ્ટોરેજ પર વ્યાજમાં બે ટકાની સહાય પર ઉપલબ્ધ છે. જ્યારે ખેડૂતોને બજારમાં તેજી લાગે અને મુશ્કેલીમાં વેચાણ ટાળવું હોય, ત્યારે તેમને વેચાણ કરવામાં મદદરૂપ થશે. એટલે તે તેમના કેસીસીને જીવંત રાખવા લઘુ અને સીમાંત ખેડૂતો માટે જરૂરી છે.

તમારો પ્રશ્ન

ડાંગર વિષે મૂંઝવતા પ્રશ્નો

પ્રશ્ન: ડાંગરની જાત વિશે જણાવશો?

ઉત્તર: રોપાણ ડાંગરમાં વહેલી પાકતી જાતો જીઆર-૩, જીઆર-૪, જીઆર-૭ તેમજ મધ્યમ મોડી પાકતી જાતો જેવી કે ગુર્જરી જીઆર-૧૨ તથા મોડી પાકતી જાતો જેવી કે જીઆર-૧૦૪, જીઆર-૧, ઓરાણ ડાંગરમાં જીઆર-૫, જીઆર-૮ અને જીઆર-૯ અને કારગ્રસ્ત જમીન માટે એનએચઆર-૧ અને જીએનઆર-૨ જાતોની ભલામણ થયેલ છે.

પ્રશ્ન: ડાંગર ગુર્જરીનું બિયાણ કયાંથી મળશે?

ઉત્તર: ડાંગર ગુર્જરી જાતનું બિયાણ મેળવવા માટે સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(ચોખા), મુખ્ય ચોખા સંશોધન કેન્દ્ર, આકૃયુ, નવાગામ, તા. માતર, જી.ખેડ ખાતે સંપર્ક કરવો અથવા સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, વિભાગીય સંશોધન કેન્દ્ર, આકૃયુ, આણંદ ખાતે સંપર્ક કરવો.

પ્રશ્ન: યુનિવર્સિટીની ડાંગરની જાત કઈ છે?

ઉત્તર: જીઆર-૧૧, જીઆર-૧૨, જીઆર-૧૩ ગુર્જરી વગેરે જાતો યુનિવર્સિટીની છે. જેની વધુ માહિતી માટે સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(ચોખા), મુ.પ.ચ ચોખા સંશોધન કેન્દ્ર, આકૃયુ, નવાગામ, તા. માતર, ફેરોપણી કરવી હોય તો ૧૦ ગુંડા વિસ્તારમાં ધરવાડીયુ બનાવવું. (૨) ભારે કાળી જમીન ઉપર ગાદી ક્યારા અને જોરાણુ કે મધ્યમ કાળી જમીન ઉપર સપાટ ક્યારા બનાવવા. (૩) ૧૦ ગુંડા જમીનમાં સેન્દ્રિય ખાતરો માટે

જાતો માટે ૩૦ કિલો બિયાણ રાખવું. (૪) સુકારાના રોગ સામે રક્ષણ માટે ૧ હેક્ટરની રોપણી માટે જોઈતા બીજના જથ્થાને ૨૪ લિ. પાણીમાં ૬ ગ્રામ સ્ટ્રેપ્ટોસાયક્લીન + ૧૨ ગ્રામ પારાચુક્ત દવા(એમિસાન)ના દ્રાવણમાં બોળીને બીજને છાંયે સુકવી કોરા કરવા અને પછી વાવણી માટે ઉપયોગ કરવો. (૭) જમીનજન્ય અને બીજજન્ય રોગોથી રક્ષણ મેળવવા માટે ઘાયરમ, એમિસાન, કેપ્ટાન જેવી પારાચુક્ત ફૂગનાશક દવાઓ ૧ કિ.ગ્રા. બીજ દીઠ ૩ ગ્રામ દવા લઈ પટ આપવો. (૮) ડાંગરના બીજને જેવિક ખાતર એએએકેટર/એએસી રીલીમ અને ફોસ્ફરસ ૨૫૦ લ્યુ. પિ. લાઈ ઝાઈ ગ બે કટે રિયા(પીએ સબી) કલ્ચરનો પટ આપવો. (૯) ધરૂ પીજી પટે (કોલાટ) ત્યારે ૧૦ લિ. પાણીમાં ૧૫૦ ગ્રામ ફેરસ સલ્ફેટને ૮૦ ગ્રામ ફૂટલા વગરના ચૂના સાથે દ્રાવણ બનાવી છંટકાવ કરવો તથા ક્યારા દીઠ ૧૦૦ ગ્રામ પુરિયા આપવું. (૧૦) ૨૫ થી ૩૦ દિવસે ફેરોપણી માટે ધરૂ ઉપાડવું.

જી.ખેડ ખાતે સંપર્ક કરવો.

પ્રશ્ન: ઓરણની ડાંગરની સ્પેશીયલ જાત કઈ છે?

ઉત્તર: ઓરાણ ડાંગર માટે જીઆર-૫, જીઆર-૮, જીઆર-૯, અશોકા, ૨૦૦ અને એડીઆર-૧ જેવી જાતો ભલામણ થયેલ છે.

પ્રશ્ન: ડાંગરના ધરૂઉછર વિશે જણાવશો.

ઉત્તર: ડાંગરના ધરૂઉછર માટે નીચે માહિતી આપેલ છે. (૧) એક હેક્ટરની

સ્માર્ટ ખેતી

કેરીના વિકાસ અને નિકાસની વિપુલ તકો

નિવૃત્ત પ્રાધ્યાપક, બાગાયતશાસ્ત્ર અને પ્રમુખ, ગુજરાત બાગાયત વિકાસ પરિષદ (મો.૯૮૨૨૫૩ ૫૫૭૪૮)

ભારતનું રાષ્ટ્રીય ફળ ગણાતા કેરીના રૂપ, રંગ, આકાર, અંધ, ઔષધીય અને ઉદ્યોગિક ગુણસભર હોવાના કારણે હવે કેરી આંતર-રાષ્ટ્રીય ફળ બનતું જાય છે. દુનિયામાં અંદાજે ૪૯.૪૬ લાખ હેક્ટર વિસ્તારમાંથી ૩૭.૧૨ મિલિયન ટન કેરીનું ઉત્પાદન થાય છે. તેમાં ભારતમાં ૨૩.૧૨ લાખ હેક્ટર વિસ્તારમાંથી ૧૫.૦૩ મિલિયન ટક કેરી પેદા થાય છે. એટલે દુનિયાના કુલ વિસ્તારના લગભગ ૪૭ ટકા અને ૪૦ ટકા કરતા વધારે ઉત્પાદન કરી પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે. દુનિયામાં આંખા ઉગાડતા ૯૦ દેશોમાં ભારત, ચાઈના, થાઈલેન્ડ, પાકિસ્તાન, મેક્સિકો, ઈન્ડોનેશિયા, બ્રાઝિલ, બાંગ્લાદેશ, ફિલીપાઈન્સ, નાઈઝીરીયા, અમેરિકા વગેરે છે. કેરીની આયાત કરતા દેશોમાં સાઉદી અરેબિયા, નેપાલ, કુવૈત, સીંગાપુર, જાપાન જમીની, રશિયા, ટર્કી, યુગાન્ડ, યુરોપના દેશો, કતાર, કોરીયા, બહેરીન, યુ.એસ.એ. વગેરે દેશો છે. દુનિયાના વેપારી ધોરણે વવાતી ૧૬૦ જાતો છે. તે પૈકી દેશમાંથી કેસર, હાહુસ, તોતાપુરી, બદામ, ચૌસા, દશેરી, મલ્લિકા વગેરે ૧૨ જાતોનો નિકાસ થાય છે. કેરીના તાજ ફળોનો

વ્યાપારમાં વિશ્વભ્રમર અંદાજે ૧૮ લાખ મિલીયન ડોલર ટૂંક સમયમાં બનાર છે. તેનાથી વધારે કેરીની બનાવટોનું બજાર વધશે. તેમાં ઓર્ગેનિક ફાર્માઈટી ઉત્પાદિત યતી કેરીની માંગ ૧.૪ મિલીયન ડોલર થશે. વિશ્વભ્રમરમાં મેક્સિકોનો નિકાસનો ફાળો ૨૦-૨૬ કરોડ ડોલર છે. જે ૩.૧૮ લાખ ટન કેરી નિકાસ કરે છે. જ્યારે ભારતનો ફાળો ૨-૬ કરોડ અને આ વર્ષે લગભગ ૫૦ હજાર

કાક્યો નથી. પરંતુ ભારતમાં વ્યવસ્થા અને માળખાકીય સુવિધાનો અભાવ તથા ટેકનોલોજીના ઓછા ઉપયોગથી કેરી ૩૦-૬૦ ટકા બગડી જાય છે. એટલે દર વર્ષે અંદાજે ૪.૫ મિલીયન ટન કેરીનો બગાડ થાય છે. ઉપરાંત નિકાસલાયક ગુણવત્તાના અભાવે આપણે વિશ્વભ્રમરમાં ઉભા રહી શકતા નથી. ખેડૂતોને ખાસ ભાવ મળતા નથી. જ્યારે પ્રાહલકને બીજા બાજુ કેરી મોંઘી પડે છે.

પામતા દેશ માટે શક્ય છે. આપણા માન.વડાપ્રધાનશ્રીએ ૨૦૨૨માં ખેડૂતોની આવક બે ગણી કરવી. જેમાં આંખાના ખેડૂતોની તો તે થવા માટે શ્રેઈ શંકા નથી. જે કરેલ સુચનોનો અમલ થાય તો, નહીં તો ઠેરના ઠેર. કેરી વિસ્તાર અને ઉત્પાદનમાં ભારત નંબર વન હોવા છતાં હેક્ટરે સરેરાશ ઉત્પાદન ૭.૨ ટન છે. હેક્ટરે કેરીની ઉત્પાદન ક્ષમતા ૨૦-૨૫ ટન છે. આ બતાવે છે કે ભારતમાં ઉત્પાદનની ગુણવત્તા સાથે ઉત્પાદકતા વધારવા અતિ અવકાશ રહેલ છે. જરૂરી છે સાચી દિશાના પ્રામાણિક પ્રયત્નોની.

સજીવ ખેતીથી ઉત્પાદિત યતી કેરીની માંગ ૧૦.૪ લાખ ડોલર થશે

ટન કેરી નિકાસ થશે તેવો અંદાજ છે. તાજ ફળોની સાથે-સાથે ફળોની બનાવટમાં મેંઓ પલ્પ, જ્યુસ, સ્લાઈસીસ, કાચી-પાકી કેરીનો પાવડર, એનર્જી ડ્રીંક, કેરીના સુકા ફળો, જામ, જેલી, પાપડ, આઈસ્ક્રીમ, કેન્ડી, મુખવાસ, પીકલ્સ, ચટણી વગેરેની પણ વિશ્વ સ્તરે માંગ વધતી જાય છે. ૨૦૧૬માં ભારતે કેરી અને તેની બનાવટ અંદાજે ૩ લાખ ટન કરેલ છે, તેની કિંમત રૂા.૧૮૦૯૯ કરોડ મળેલ છે. જે શક્યતાની સાથે નહિવત કેરી અને કેરીની બનાવટનો લક્ષ્યાંક બજારમાં ૧૦-૨૬ કરોડ રાખીએ તો પણ દેશને કરોડો રૂપિયાનું છૂટિયામણ મળે અને ખેડૂતોને ઉચા ભાવ મળે.

નેધરલેન્ડ માથાદીક કેરી વપરાશમાં (૨-૩ કિલો) પ્રથમ આવે છે. ત્યારબાદ કેનેડા ૧.૭ કિલો અને અમેરિકા ૧.૩ કિલો છે. ભારતમાં આવી અંદાજ શ્રેઈ

રાજ્ય તથા દેશમાં આ રાષ્ટ્રીય ફળની આ છે માડી દશા, સુધારો અતિ આવશ્યક છે. જેમાં ઉત્તમ મુલકાંડ અને માનુષ્યોડની પસંદગી કરી ક્લોનીંગ કલમો તૈયાર કરવી. ખેડૂતોએ ઓર્ગેનિક ફાર્માઈટને અશ્રીમતા આપી વૈજ્ઞાનિક ભલામણ પ્રમાણે સંકલિત પાક વ્યવસ્થા કરવી. કૃષિ યુનિવર્સિટીએ પ્રાહલકથી અને નિકાસલક્ષી ઉત્પાદનો માટે સંશોધન કરવા તથા ખેડૂતોને તાલીમબદ્ધ કરવા. સરકારશ્રીએ ઈરાડીએશન, ઈ-બીબ્બ સ્ટરીલાઈઝેશન તેમજ વેપર હીટ ટ્રીટમેન્ટ જેવા યુનિટો જે તે મુખ્ય કેરી ઉગાડતા પોકેટમાં સ્થાપવા, નિકાસની સુવિધા વધારવી અને સરળ બનાવવી, કાર્ગો સ્પેસ વધારવાની સાથે ખાસ વિમાનો દ્વારા યુરોપ, અમેરિકા અને ખાડીના દેશમાં સીધા ઉડ્ડયનો આપવા જોઈએ. આ બધુ હવે આ વિકાસ

પરેશભાઈએ તેમની ૧૦ વીધા જમીનમાં રાઈનું વાવેતર કરેલ હતું અને ૩૦૦ મણ ઉત્પાદન મેળવ્યું હતું

ખેડ જીલ્લાના અલીન્દ્રા ગામના ૪૨ વર્ષીય શ્રી પરેશભાઈ પટેલએ ધોરણ-૧૨ સુધી અભ્યાસ કરેલ છે. તેઓને વારસામાં ૫૦ વીધા જમીન મળેલ છે. મહેનતુ, ઉત્સાહી અને નીતનવા અખતરા દ્વારા વધુ ખેત ઉત્પાદન મેળવવા સતત પ્રયત્નશીલ રહે છે. વારસાગત ખેતીમાં તેઓ ખેત

મજૂરોની મદદથી ખેતી કરે છે. જેમાં ૧૧ જેટલા કુટુંબોનું નિર્વાહ પણ ખેતી દ્વારા કરે છે. ખેતીમાં તેઓ તમાકુ, રાઈ, બાજરી, રજકો અને ડાંગરનું ઉત્પાદન મેળવે છે. ગતવર્ષે તેઓએ ૧૦ વીધા જમીનમાં રાઈનું વાવેતર કરેલ હતું અને ૩૦૦ મણ ઉત્પાદન મળેલ છે. રાઈના ઉત્પાદન માટે તેઓને વિસ્તરણ અધિકારીશ્રી તથા ગ્રામ સેવકશ્રી દ્વારા સરકારી યોજાના લાભો, માર્ગદર્શન અને અન્ય મદદ મળેલ.

જેથી ગતવર્ષે રાઈના ઉત્પાદન દ્વારા ૪ થી ૫ લાખ

સંશોધનની ભલામણો

ધાન્ય પાકોમાં આણંદ કૃષિ યુનિ.ની ખેડૂત ઉપયોગી સંશોધન ભલામણો

(૧) સોયાબીન-ઘઉં પાક પદ્ધતિમાં પોષણ વ્યવસ્થાપન :- મધ્ય ગુજરાત ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારમાં સોયાબીન પછી ઘઉં ઉગાડતા ખેડૂતોને વધુ ઉત્પાદન તથા નફો મેળવવા માટે ઘઉંના પાકને પ્રતિ હેક્ટર ૧૨૦-૧૦-૧૨૦ કિ.ગ્રા. ના. ફો. પો. ઉપરાંત પ્રતિ હેક્ટર ૨૫ કિ.ગ્રા. ઝીંક સલ્ફેટ, ૨૦-કિ.ગ્રા. સલ્ફર(૧૫૦ કિ.ગ્રા./હે. જીપ્સમ દ્વારા) આપવાથી તેમજ ફેરસ સલ્ફેટ ૦.૫% દ્રાવણનો (૫ ગ્રામ ફેરસ સલ્ફેટ

+ ૧ ગ્રામ લીંધુના ફલ/લિ.) વાવેતર બાદ ૩૦ દિવસે છંટકાવ કરવાથી ઘઉંનું ઉત્પાદન તથા નફો મેળવી શકાય છે. (પ્રાધ્યાપક અને વડા, કૃષિ રસાયણશાસ્ત્ર અને જમીન વિજ્ઞાન વિભાગ, બં.અ.કૃષિ મહાવિદ્યાલય, આકૃયુ, આણંદ) (૨) ઘઉંમાં વાવણી પદ્ધતિ અને બીજ દર : મધ્ય ગુજરાત ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારમાં રોપણ ડાંગર બાદ ઘઉંનું વાવેતર કરતા ખેડૂતોને ઘઉંનું વધુ ઉત્પાદન અને નફો મેળવવા

માટે સુકી જમીનમાં ૨૨.૫ સેં.મી.ના અંતરે ચાસ પાડીને હેક્ટરે ૧૫૦ કિ.ગ્રા. બીજ દર રાખી વાવેતર કર્યા બાદ પિયત આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. (૩) ૨વી મકાઈમાં છોડ પરથી ચમરી દૂર કરવાથી ઉત્પાદન પર થતી અસર : મધ્ય ગુજરાત ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારમાં ૨વી મકાઈ (ગુજરાત મકાઈ-૩ અને એચકયુપીએમ-૧) ઉગાડતા ખેડૂતો માટે ભલામણ છે કે, દરેક એકાંતરે લાઈનમાંથી છોડ ઉપરથી ફિલિનીકરણ થયાના ૧૫ દિવસ પછી ચમરી કાઢી નાખવાથી વધુ ઉત્પાદન અને નફો મેળવી શકાય છે. (મદદનીશ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(એઓ.), મુખ્ય મકાઈ સંશોધન કેન્દ્ર, આકૃયુ, ગોધરા) (૪) ડાંગરમાં ખાતર વ્યવસ્થાપન : મધ્ય ગુજરાત ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારની ખેત પરિસ્થિતિ-૫ (નવાગામ વિસ્તાર) અને ખેત પરિસ્થિતિ-૨ (કાસરા વિસ્તાર)ના ડાંગર ખેડૂતોને ફક્ત ૧૨૦ કિ.ગ્રા. નાઈટ્રોજન પ્રતિ હેક્ટર, જ્યારે ખેત પરિસ્થિતિ-૩ (ડભોઈ વિસ્તાર)ના ખેડૂતોને ૧૦૦ કિ.ગ્રા. નાઈટ્રોજન પ્રતિ હેક્ટરે આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. જેથી વધુ ઉત્પાદન તથા નફો મેળવી શકાય છે. આ પાકમાં ફોસ્ફરસ આપવો ફાયદાકારક નથી. (સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, મુખ્ય ચોખા સંશોધન કેન્દ્ર, આકૃયુ, નવાગામ)

(૫) ઓરાણ ડાંગરમાં નીંદણ નિયંત્રણ : મધ્ય ગુજરાત ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારના ઓરાણ ડાંગરની ખેતી કરતા ખેડૂતોને વધુ ઉત્પાદન અને નફો મેળવવા માટે વાવણી કર્યા બાદ ૨૦ અને ૪૦ દિવસે હાથથી નીંદામણ કરવાની ભલામણ છે. જો મજૂરોની અછત હોય તો વાવણી બાદ ત્રીજા દિવસે ઓક્કાડાયાચીલ ૯૦ ગ્રામ તેમજ વાવણી બાદ ૨૦ દિવસે બીસપાયરીબેક સોડીયમ ૨૫ ગ્રામ પ્રતિ હેક્ટર મુજબ છંટકાવ કરવો જોઈએ. (સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, કૃષિ સંશોધન કેન્દ્ર, આકૃયુ, ડેરોલ) (૬) રોપણ ડાંગરમાં પાન વાળનાર ઈયળનું નિયંત્રણ : મધ્ય ગુજરાતના રોપણ ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને પાન વાળનાર ઈયળના નિયંત્રણ માટે જીવાતનો ઉપદ્રવ શરૂ થયે ફલ્યુબેન્ડીયામાઈડ ૪૮૦ એસ.સી. ૦.૦૧૫ ટકા (૩ મિ.લિ./૧૦ લીટર પાણી, ૭૨ ગ્રામ સક્રિય તત્વ/હે.) અથવા ઈન્ડોક્ઝાકાર્બ ૧૫.૮ ઈસી ૦.૦૧૫ ટકા (૧૦ મિ.લી./૧૦ લટર પાણી, ૭૯ ગ્રામ સક્રિય તત્વ/હે.) અથવા એસીકેટ ૭૫ એસપી ૦.૦૭૫ ટકા (૧૦ ગ્રામ/૧૦ લીટર પાણી, ૩૭૫ ગ્રામ સક્રિય તત્વ/હે.)નો છંટકાવ કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. (મદદ. સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(કીટકશાસ્ત્ર), મુખ્ય ચોખા સંશોધન કેન્દ્ર, આકૃયુ, નવાગામ)

સ્માર્ટ ખેડૂત

રાઈની ખેતી દ્વારા અલીન્દ્રાના ખેડૂતે રૂા.૪ લાખનો નફો મેળવ્યો

પરેશભાઈએ તેમની ૧૦ વીધા જમીનમાં રાઈનું વાવેતર કરેલ હતું અને ૩૦૦ મણ ઉત્પાદન મેળવ્યું હતું

ખેડ જીલ્લાના અલીન્દ્રા ગામના ૪૨ વર્ષીય શ્રી પરેશભાઈ પટેલએ ધોરણ-૧૨ સુધી અભ્યાસ કરેલ છે. તેઓને વારસામાં ૫૦ વીધા જમીન મળેલ છે. મહેનતુ, ઉત્સાહી અને નીતનવા અખતરા દ્વારા વધુ ખેત ઉત્પાદન મેળવવા સતત પ્રયત્નશીલ રહે છે. વારસાગત ખેતીમાં તેઓ ખેત

મજૂરોની મદદથી ખેતી કરે છે. જેમાં ૧૧ જેટલા કુટુંબોનું નિર્વાહ પણ ખેતી દ્વારા કરે છે. ખેતીમાં તેઓ તમાકુ, રાઈ, બાજરી, રજકો અને ડાંગરનું ઉત્પાદન મેળવે છે. ગતવર્ષે તેઓએ ૧૦ વીધા જમીનમાં રાઈનું વાવેતર કરેલ હતું અને ૩૦૦ મણ ઉત્પાદન મળેલ છે. રાઈના ઉત્પાદન માટે તેઓને વિસ્તરણ અધિકારીશ્રી તથા ગ્રામ સેવકશ્રી દ્વારા સરકારી યોજાના લાભો, માર્ગદર્શન અને અન્ય મદદ મળેલ.

જેથી ગતવર્ષે રાઈના ઉત્પાદન દ્વારા ૪ થી ૫ લાખ

મજૂરોની મદદથી ખેતી કરે છે. જેમાં ૧૧ જેટલા કુટુંબોનું નિર્વાહ પણ ખેતી દ્વારા કરે છે. ખેતીમાં તેઓ તમાકુ, રાઈ, બાજરી, રજકો અને ડાંગરનું ઉત્પાદન મેળવે છે. ગતવર્ષે તેઓએ ૧૦ વીધા જમીનમાં રાઈનું વાવેતર કરેલ હતું અને ૩૦૦ મણ ઉત્પાદન મળેલ છે. રાઈના ઉત્પાદન માટે તેઓને વિસ્તરણ અધિકારીશ્રી તથા ગ્રામ સેવકશ્રી દ્વારા સરકારી યોજાના લાભો, માર્ગદર્શન અને અન્ય મદદ મળેલ.

જેથી ગતવર્ષે રાઈના ઉત્પાદન દ્વારા ૪ થી ૫ લાખ

મજૂરોની મદદથી ખેતી કરે છે. જેમાં ૧૧ જેટલા કુટુંબોનું નિર્વાહ પણ ખેતી દ્વારા કરે છે. ખેતીમાં તેઓ તમાકુ, રાઈ, બાજરી, રજકો અને ડાંગરનું ઉત્પાદન મેળવે છે. ગતવર્ષે તેઓએ ૧૦ વીધા જમીનમાં રાઈનું વાવેતર કરેલ હતું અને ૩૦૦ મણ ઉત્પાદન મળેલ છે. રાઈના ઉત્પાદન માટે તેઓને વિસ્તરણ અધિકારીશ્રી તથા ગ્રામ સેવકશ્રી દ્વારા સરકારી યોજાના લાભો, માર્ગદર્શન અને અન્ય મદદ મળેલ.

જેથી ગતવર્ષે રાઈના ઉત્પાદન દ્વારા ૪ થી ૫ લાખ